

Nr 40.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändring i reglerna för utbetalning av statsbidrag till avlöning åt vissa kommunalt anställda lärare m. fl.; given Stockholms slott den 20 september 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande över det förslag, föredragande departementschefen framlagt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 september 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

Vid utbetalning av statsbidrag till avlöning åt lärare vid det kommunala skolväsendet (folk- och småskollärare, lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor m. fl.) ha hittills tillämpats följande huvudgrunder. Under juli och januari månader av det redovisningsår, statsbidraget avsett, ha förskottsvis till vederbörande skoldistrikt eller skolstyrelse utbetalats vissa belopp. Slutlig reglering av statsbidraget har härefter skett efter ingången av nästföljande redo-

visningsår. Vid den slutliga utanordning av statsbidraget, som verkställes i anslutning till nämnda reglering, har avdrag skett *dels* med de förskjutna beloppen, *dels ock* med ytterligare en procent av desamma.

Beträffande utbetalning under innevarande redovisningsår av förskott å ifrågasvarande statsbidrag meddelades vissa föreskrifter i kungörelsen den 31 maj 1940 (nr 403) med vissa övergångsbestämmelser till kungörelsen den 10 december 1937 (nr 999) angående statsbidrag till avlöning av lärare vid folk- och småskolor m. m. samt i kungörelsen den 14 juni 1940 (nr 558) angående statsbidrag för redovisningsåret 1940/41 till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor m. m. Enligt dessa föreskrifter skulle liksom hittills förskott utbetalas under juli och januari månader.

I en inom finansdepartementet upprättad promemoria den 20 juni 1940 upptogs emellertid frågan om en uppdelning av berörda förskott i syfte att nå en i nuvarande läge önskvärd jämnare utgiftsbelastning. I promemorian ifrågasattes sådan ändring av förskottsutbetalningarna, att det förskott, som tidigare utbetalts i juli, i stället skulle utbetalas i två omgångar, nämligen i juli och oktober med halva beloppet vardera gången, och att januariförskottet likaså skulle uppdelas å två utbetalningar, en i januari och en i april månad. I promemorian framhölls, att det i samband med en dylik uppdelning av förskotten syntes kunna övervägas att nedsätta det dittills gällande enprocentsavdraget vid statsbidragets slutliga utanordning.

Sedan utlåtanden över promemorian inhämtats från statskontoret, riksräkenskapsverket och skolöverstyrelsen, vilka samtliga tillstyrkte den ifrågasatta uppdelningen av förskotten, har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 28 juni 1940 (nr 604) med ändrade bestämmelser angående förskottsutbetalning under budgetåret 1940/41 av statsbidrag till avlöning av lärare vid vissa kommunala skolor m. fl. föreskrivit en uppdelning av förskotten på sätt i promemorian föreslagits.

Jag återkommer nu till frågan om den verkan, som ändringen av förskottsutbetalningarna bör få beträffande det stipulerade procentavdraget vid den slutliga utanordningen av statsbidraget.

Av de i ärendet hörda myndigheterna har *statskontoret* i betraktande av det för närvarande rådande ränteläget ansett avdraget böra fastställas till tre fjärdedels procent.

Riksräkenskapsverket har anfört, att procentsatsen för avdraget borde sänkas till förslagsvis en halv procent.

Skolöverstyrelsen har uttalat, att överstyrelsen helst velat föreslå, att avdraget helt skulle avskaffas, eftersom den tid, varunder skoldistriktet kunde göra förskotten räntebärande, i genomsnitt bleve ganska kort i händelse av förskottens utbetalning på fyra terminer. Med hänsyn till det statsfinansiella läget och de betydande belopp, det här gällde, inskränkte sig överstyrelsen dock till att föreslå en lämpligt avvägd minskning av det procentuella avdraget.

Den av Kungl. Maj:t föreskrivna kvartalsförskotteringen av statsbidragen till avlöning åt de kommunalanställda lärarna har bidragit till en under nuvarande förhållanden önskvärd utjämning av statsverkets utgifter å budgetårets olika månader. Såväl juli som januari månader kännetecknas nämligen av särskilt kraftig utgiftsbelastning för statsverket.

*Departements-
chefen.*

För de halvårsförskott, som hittills utgått, har staten tillgodoräknat sig viss ränta i den formen, att vid den slutliga utanordningen av statsbidragen avdragits en procent av förskottens sammanlagda belopp, vilket ungefär motsvarar en ränta av fyra procent. Bifall till statskontorets förslag skulle innebära höjning av denna räntesats till omkring sex procent. Tillräcklig anledning att sålunda i samband med övergång till kvartalsförskottering jämka på den nuvarande räntesatsen synes mig icke föreligga. I enlighet härmed föreslår jag, att det hittillsvarande avdraget å en procent efter övergången till kvartalsförskottering nedsättes till en halv procent. Då en dylik minskning av avdraget medför ökad belastning under nästa budgetår å vederbörande statsbidragsanslag, synas emellertid bestämmelser i ämnet icke böra utfärdas, innan riksdagen beretts tillfälle yttra sig över förslaget. Med hänsyn till det nära samband avdragsprocentens storlek har med frågan om fortsatt bibehållande av kvartalsförskotteringen torde proposition i ämnet böra avlätas till den nu församlade urtima riksdagen.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte besluta inhämta riksdagens yttrande över omförmälda förslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Henrik Klackenborg.